

TWITTER'DA #12 NISAN ETİKETİYLE YAPILAN PAYLAŞIMLARIN İNTERNET HABER SİTELERİNDE TEMSİLİ¹**REPRESENTATION OF POSTS ON TWITTER WITH THE HASHTAG #12 APRIL ON THE INTERNET NEWS SITES****Dr. Ahmet BİÇER**

Erciyes Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, ahmetbicer@erciyes.edu.tr,
Kayseri / Türkiye, Orcid: 0000-0001-7548-5450

ÖZET

Bu çalışmanın konusu, Twitter'da #12 Nisan etiketi altında kadınlara yönelik istismar ve şiddeti teşvik eden paylaşımların haberlerde temsiline incelenmesidir. 12 Nisan'da yayılmaya başlayan içerikler, Twitter'da yoğun tepkilere neden olmuş ve takip eden birkaç günde konuyla ilgili çok fazla sayıda tweet atılmıştır. İstismar ve şiddete yönlendiren paylaşımların -daha sonra mizah, eleştiri amacıyla ortaya çıktığı yönünde iddiaların bulunduğu tweet ve haberler dolaşıma girse de- büyük infial uyandırması, haber kuruluşlarının konuya yer vermelerine yol açmıştır. Çalışmanın amacı, Twitter'da #12 Nisan etiketiyle yapılan istismar ve şiddet paylaşımlarıyla ilgili internet haber sitelerinde yer alan haberlerde, konunun çerçevelenme biçimlerinin tespit edilmesidir. Çalışma kapsamında, 12-15 Nisan 2021 tarihleri arasında 53 internet sitesinde belirlenen 70 haber metni ve bir köşe yazısı içerik analizi yoluyla incelenmiştir. Dilsel çerçeveleme yönünden yapılan incelemede, haberlerde teknik anlatımın (yoğun olarak Emniyet Genel Müdürlüğü'nün açıklamalarının aktarılması) daha fazla kullanıldığı anlaşılmakla birlikte ahlaki panik unsurlara da ciddi oranda rastlanmıştır. Bunun yanında, haberlerin çok büyük ölçüde epizodik olarak kurgulandığı ve tekil olayla ilgili toplumsal ve adli gelişmelere yer verildiği belirlenmiştir. Metin incelemesinde, konuyu tematik çerçeveden ele alan içeriklerin sınırlı kaldığı anlaşılmıştır. Kullanılan görseller ile (kadına yönelik şiddet karşıtı toplumsal hareket fotoğrafları) metaforik olarak eleştirel bir anlam oluşturan az sayıda haber tespit edilmiş olmakla birlikte, genellikle bu haberlerde de metinlerin epizodik olarak yapılandırıldığı belirlenmiştir. Haberlerde, suça konu tweetlerin ekran görüntüleri ve emniyete ait logo ya da açıklamalar çok daha yoğun şekilde kullanılmıştır. Görsellerde, önemli oranda konuyla ilgili doğrudan ya da metaforik olarak korku, endişe, panik unsurlar tespit edilmiştir. Çalışmanın, Türkiye'de siber uzayda gerçekleşen sorunlu davranışların haberde çerçevelenmesine odaklanan sınırlı sayıdaki çalışmalardan biri olması nedeniyle, çerçeveleme literatürüne katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: 12 Nisan, Twitter, Haber, Temsil, Çerçeveleme.

ABSTRACT

The subject of this study is the representation of posts on Twitter promoting abuse and violence against women under the hashtag #12 April. The content, which began to spread on April 12, sparked a massive backlash on Twitter, with too many tweets on the subject in the following few days. The revelations of abuse and violent posts -- although tweets and news stories that later emerged for humour and criticism circulated -- have caused outrage, prompting news organizations to address the issue. The study aims to determine the way the subject is framed in news stories on internet news sites about abuse and violence on Twitter under the hashtag #12 April. Within the scope of the study, 70 news texts and a column on 53

¹ Bu çalışma, 2021 yılında gerçekleşen 4. Kültürel Bilişim, İletişim ve Medya Çalışmaları Konferansı (CİCMS 2021) kapsamında "#12 Nisan Paylaşımlarının İnternet Haber Sitelerinde Temsili" başlığıyla özet olarak sunulan bildirden geliştirilmiştir.

websites were examined through content analysis between 12-15 April 2021. Although it is understood that technical expression (heavily conveying the statements of the General Directorate of Police) is used more in the news, elements of moral panic are also found significantly in the examination of linguistic framing. In addition, it was determined that the news was largely episodic and included social and judicial developments related to the singular event. In the text review, it is understood that the content that deals with the subject from the thematic framework are limited. Although a small number of news stories that make up a metaphorically critical meaning have been detected with the images used (photos of the social movement against violence against women), it has generally been determined that the texts are structured episodically. In the news, screenshots of tweets subject to crime and police logos or descriptions have been used much more extensively. In the images, significant elements of fear, anxiety and panic were detected directly or metaphorically related to the subject. The study expects to contribute to the framing literature, as it is one of the limited numbers of studies focusing on framing problematic behaviours in cyberspace in Turkey.

Keywords: April 12, Twitter, News, Representation, Framing.

1. GİRİŞ

Sosyal medya uygulamaları dünya üzerinde milyarca kişi tarafından kullanılmaktadır. Böylesine büyük bir kitle tarafından kullanılan farklı sosyal medya uygulamaları, önceden kontrol edilemeyen bazı toplumsal davranış biçimlerini de ortaya çıkartmaktadır. Dijital ortamda meydana gelen bu davranış biçimleri, kimi zaman endişe uyandırıcı, korkutucu ya da panik oluşturu niteliklere sahip olabilmektedir. Bu eylem biçimleri; infial uyandırmak, mizah yapmak ya da bilinmeyen başka amaçlarla insanları kandırmak, siber ortamda farklı amaçlarla başkalarına ait hesapları ele geçirmek, belirli bir gruba yönelik nefret söylemleri üretmek gibi davranışlar olarak ortaya çıkabilmektedir. Geline nokta söz konusu davranış biçimleri, siber uzamda gerçekleşiyor olsa da ortaya çıkarttığı sonuçlar bakımından bireysel ve toplumsal düzlemde birçok zararlı etkiye neden olabilmektedir.

Yeni iletişim teknolojilerine bağlı olarak ortaya çıkan Twitter, Dünya genelinde 353 milyon kullanıcısı bulunan ve kullanıcıların aylık ortalama 5,6 saat zaman geçirdikleri önde gelen sosyal medya platformlarından biri olarak, bu kontrol edilemeyen toplumsal eylem biçimlerinin ortaya çıktığı önemli alanlardan biridir. Türkiye’de yaklaşık 14 milyon Twitter kullanıcısı bulunmakta ve kullanıcılar aylık ortalama 7,8 saati Twitter’da geçirmektedir. Bu bağlamda Twitter Türkiye’de YouTube, Instagram, Whatsapp ve Facebook uygulamalarından sonra en fazla kullanılan beşinci uygulamadır.² “Twitter’in genel amacı insanların günlük yaşamlarında yaşadıkları, duydukları, düşündükleri ve deneyimledikleri ‘şeylerden’ paylaşılabılır bulduklarını bir web ortamında kısa cümlelerle paylaşma imkânı sunmasıdır” (Cemiloğlu Altunay, 2010: 36). Bu yönüyle Twitter, Türkiye’de uzun zamandır yoğun olarak kullanılan önemli sosyal medya platformlarından biri olmaya devam etmektedir.

Kullanıcılarına 140 karakterlik mesajlar oluşturma ve paylaşma imkânı sağlayan Twitter’da, yeni bir etiket (hashtag) oluşturma etkileşimselliği sağlayan en önemli noktalardan biridir. “Mikrobloglarda ya da sosyal ağlarda bir sözcük ya da sözcük grubunun başına kare işareti ya da diyez (#) işareti eklenerek oluşturulur.... ‘#’ sembolünün kelime veya kelime grubunun önüne eklenerek oluşturulan bağlantılar, anlık bilgileri kategorize etmeye ve kitlelere ulaştırmaya yardımcı olur” (wikipedia.org). Bu etiketler aracılığıyla kullanıcılar ilgilendikleri konularda atılan Tweetleri takip etme ya da ilgilendikleri konularda Tweet atarak etkileşime girme şansı yakalamaktadır. Türkiye deneyiminde Twitter’da kullanılan

² Söz konusu veriler *Digital 2021: July Global Statshot Report*’dan alınmıştır. Rapora erişim için: <https://wearesocial.com/au/blog/2021/07/digital-2021-july-global-statshot-digital-audiences-swell-but-there-may-be-trouble-ahead/>

etiketler ise, gündem takibinin ötesinde gündem belirleyici bir noktaya gelmiştir. Medyanın Twitter gündemleri üzerindeki belirleyiciliğine karşılık Twitter’ın da “önemli bir haber kaynağı ve gündem saptama gücüne” erişmiş olduğunu (Güdekli, 2016), günümüzde kamu gündeminin Twitter gibi “sosyal ağlar aracılığıyla belirlendiği” (Demir ve Ayhan, 2020) vurgulamaktadır. Benzer şekilde Kılıç (2020), Twitter gündeminin geleneksel medya gündeminden farklı olabildiğine ve sosyal medyanın toplum gündemini yansıtmada daha fazla öne çıktığına dikkat çekmektedir.

Bu bağlamda Twitter’da ortaya çıkan etiketler; toplum gündemi, medya gündemi ya da siyaset gündemi gibi çok çeşitli gündemler ile sıkı sıkıya bağlantı içindedir. Zaman zaman diğer gündemlerin Twitter’da ortaya çıkan gündemler konusunda belirleyiciliği bulunmakla birlikte, bu durumun tam tersi de söz konusu olabilmektedir. Çalışmanın konusunu oluşturan #12Nisan etiketi ve bu etiketle yapılan paylaşımlar da, ikinci duruma uygun olarak ortaya çıkmış ve gündem belirleyici olmuştur. #12Nisan etiketiyle kadınlara şiddet uygulanmasını ve istismar edilmesini öven, teşhir eden, teşvik eden paylaşımlar ortaya çıkmıştır. 11 Nisan akşamı Twitter gündemine giren 12 Nisan etiketi ile birlikte paylaşılan içerikler, önce Twitter’da çeşitli tepkilere sebep olmuş ve etiketle ilgili yaklaşık 250 bin tweet atıldığı³ belirtilmiştir. Söz konusu paylaşımların -sonradan espiri, ironi, trol amacıyla yapıldığı gibi söylentilerin Twitter ve haber sitelerinde yayılmasına karşın- büyük infial uyandırması, haber medyasının söz konusu içeriklere ve bu içeriklere gelen tepkilere yer vermelerine neden olmuştur (Biçer, 2021: 115). Etiketle ilgili gelen tepkiler üzerine Emniyet Genel Müdürlüğü de konuyla ilgili harekete geçmiştir.

12 Nisan Olayı gibi sorunlu ya da zararlı olabilecek davranış biçimleri ortaya çıktığında, sosyal medyaya yönelik dikkat en yüksek seviyeye çıkmaktadır. Toplumun farklı kesimleri, konuyu anlamlandırma ve sınıflandırma eğilimi içine girmektedir. Medya sistemi hem dikkatleri konuya yönelten hem de ortaya çıkan davranış biçimlerini kategorize eden yapısıyla dijital ortamdaki davranışları da belirli şekillerde sunmaktadır. Dolayısıyla, çalışmanın konusunu oluşturan #12Nisan olayı, Çerçeveleme Yaklaşımı bağlamında ele alınmaktadır. Konuyu yoğun şekilde işlediği gözlemlenen haber sitelerinin olaya yaklaşımı incelenmektedir.

Sosyal medya, her geçen gün genişleyen, daha fazla insanı etkileyen bir alandır. Haber medyasının, bu alanın farklı görünümünü nasıl çerçevelediğinin incelenmesi önem kazanmaktadır. Tuchman’a göre (1980: 217) “toplumsal yaşama ait hikayeleri anlatan haber, toplumsal bir kaynaktır. Bir bilgi kaynağı olarak, bir güç kaynağı olarak, haber dünyaya açılan bir penceredir.” Haber medyasının, temel bilgi kaynaklarından biri olarak siber uzayla ilgili sunduğu pencerelerin incelenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, #12 Nisan etiketiyle Twitter’da ortaya çıkan içeriklerin medyada çerçevesini, internet haber sitelerinde yer alan haberler özelinde ortaya koymaktır. Çalışmanın, Türkiye’de siber uzayda gerçekleşen sorunlu davranışların haberde çerçevesine odaklanan sınırlı sayıda çalışmalardan biri olması nedeniyle, çerçeveleme alanındaki çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

2. HABERDE ÇERÇEVELEME

“Çerçeveleme kuramının temelleri Heider ve Simmel’in psikoloji deneylerine ve Goffman’ın çerçeveleme üzerine sosyolojik analizlerine dayanmaktadır” (Özçetin, 2019: 122). Goffman, (1986: 21, 24) “aksi halde anlamsız olacak bir olayın anlamlı hale dönüştürülmesinin ‘birincil çerçevelere’ bağlı olduğunu” vurgulamaktadır. Buna göre,

³ <https://www.webtekno.com/12-nisan-paylasimlarinin-sebebi-aciga-cikti-h108722.html>

“olaylar birincil çerçeveler açısından algılanma eğilimindedir ve kullanılan çerçeveler, insanların karşısına çıkan olayları tanımlamanın bir yolunu sağlamaktadır.”

“Medya alanındaki çerçeveleme çalışmalarına” ise “Tuchman ve Gitlin’in öncülük ettiği” (Yıldız, 2018: 562) vurgulanmaktadır. Tuchman (1980: 196) “haber tarihsel olarak belirlenmiş biçimde kendisini yeniden ürettiğini, sadece sosyal anlamları tanımlamak ve oluşturmakla kalmadığını, aynı zamanda bir şeyler yapmanın yollarını da tanımladığını belirtmektedir.” Gazetecilik rutinlerinin haber kuruluşlarının ekonomik ve politik çıkarları içinde oluştuğuna dikkat çeken Gitlin (1980: 4), “gazetecilik rutinlerinin olağan ve düzenli şekilde gerçekliğin belirli biçimlerini diğerlerine tercih ettiğini” vurgulamaktadır. “Günbegün haber organizasyonunun olağan prosedürleri haber öykülerini, kahramanları, sorunları tanımlar” ve okuyuculara “konuyla ilgili uygun tutumlar önerir.” Haber, sürekli olarak gerçekliği yeniden üretmekte, okuyucuya olayları anlamlandırmaları için çerçeveler sunmaktadır.

“Haber çerçevesi, bir olayla ya da sorunla ilgili haberi anlamlı hale getirmek için oluşturulan; haberde nelerin içerileceğini, nelerin dışarıda bırakılacağını belirleyen genel bağlamdır” (Atabek ve Uztuğ, 1999: 100). Entman (1993: 52) çerçevelemeyi, “problemin tanımlanması, nedenlerin yorumlanması, ahlaki değerlendirmelerin ve sorunun tedavisi için tavsiyelerin sunulması gibi yollarla bir metinde algılanan gerçekliğin belirli yönlerini seçmek ve onları daha dikkat çekici hale getirmek” şeklinde tanımlarken, “çerçevelemenin seçme ve dikkat çekme” ile ilgili bir kavram olduğunu vurgulamaktadır. Dolayısıyla Çerçeveleme Yaklaşımı, haberin sunumunda bazı temel soruların yanıtlarını aramaktadır. “Gerçekleşen eylem nasıl tanımlanıyor? Maktul ve mücrim nasıl adlandırılıyor? Olayın sorumlusu olarak kimler ve neler gösteriliyor? Olay ahlâki açıdan nasıl değerlendiriliyor? Benzeri olaylara karşı nasıl çözümler sunuluyor?” (Özçetin, 2019:121).

Vreese (2005: 53) “çoğu çalışmanın araştırma amacı için özel olarak tasarlanmış çerçevelere” dayandığını, “çerçeveleme konusundaki araştırmaların kavramsal zeminde paylaştıklarının sınırlı olduğunu” ve bu nedenle “haberlerdeki çerçevelerin nasıl tanımlanacağı konusunda çok az fikir birliği olduğunu” vurgulamaktadır. Bu noktada haber çerçeveleriyle ilgili bir tipoloji sunan Vreese (2005), mevcut çalışmalarda kullanılan çerçeveleri *konuya özel ve genel haber çerçeveleri* şeklinde değerlendirmektedir.

Buna göre Entman (1991) tarafından gerçekleştirilen çalışmada kullanılan çerçeveler, konuya özel çerçevelere örnek gösterilmektedir. İki farklı kaza olayının ardından çıkan Time ve Newsweek dergileri ile CBC Akşam Haberleri üzerine bir inceleme yapmış, medya metinlerinde beş çerçeve (*önem yargıları, faillik, tanımlama, kategorizasyon ve genelleme*) bulunduğunu saptamıştır (Entman, 1991: 25). Jasperson ve diğerleri (1998) ise, Federal Bütçe Açığı konusundaki haberlerle ilgili yaptıkları incelemede dört baskın çerçeve (*konuşma, kavga, çıkmaz ve kriz*) belirlemişlerdir. Simon ve Xenos (2000) yük şoförleri sendikasının Birleşik Posta Servisi’ne (UPS) karşı yaptığı grevlerle ilgili The New York Times, The Los Angeles Times ve The Washington Post gazetelerinde yer alan haberleri incelerken; *yıkım, pazarlık / talepler, yarı zamanlı çalışma A ve B, gizli amaçlar ve tarihi dönüm noktası* çerçevelerini kullanmıştır.

Farklı çalışmalarda kullanılan genel haber çerçevelerinden de söz edilebilir. Iyengar (1991), televizyonun izleyicilerin politik konulardaki sorumlu yaklaşımları ve genel olarak kamuoyu üzerindeki dolaylı etkilerini araştırırken *epizodik* ve *tematik* çerçeveleri kullanmıştır. Neumann ve diğerleri (1992) analizlerinde; *ekonomi, çatışma, güçsüzlük, insan etkisi, ahlak* çerçevelerini kullanmışlardır. Pan ve Kociski (1993) haber söyleminin bir bütün olarak incelenmesi ve haber medyasının konuları nasıl çerçevelediğine ilişkin kanıtların toplanabilmesi amacıyla çerçeveleme analizinde *sözdizim, senaryo, tematik ve retorik*

boyutlarını bir model olarak önermişlerdir. Cappella and Jamieson (1997) belediye başkanlığı seçimleri ve sağlık reformu konularında yaptıkları çalışmada, medyayı *konuya dayalı* ve *rekabete dayalı* çerçeveler üzerinden incelemişlerdir. Bu çalışmada kullanılan çerçevelerden esinlenen Lawrence (2000: 100), ABD refah reformu ile ilgili 1996 yılında The New York Times, The Los Angeles Times, The Washington Post, Newsweek, Time, US News ve World Report’da çıkan ulusal haberleri *konu, oyun ve karma çerçeveler* üzerinden analiz etmiştir. Başta suç haberleri olmak üzere haber medyası analizlerinde kullanılan *ahlaki panik çerçeve* (Altheide, 2009; Carlson, 2016; Narin ve Ünal, 2016; Yıldız, 2018) de genel haber çerçeveleri içinde değerlendirilebilir.

Bu yönüyle Türkiye’de haberlerin çerçevelenmesi konusundaki çalışmaların oldukça çeşitli konuları incelediği söylenebilir. Kılıç (2007: 67), İran Nükleer Krizi’nin Türk Basını’nda sunumunu incelemiş, liberal ve muhafazakâr gazetelerde konunun sunumundaki farklılıklara dikkat çekmiştir. Doğanay ve Kara (2011: 73), “Pippa Bacca ile ilgili haberlerin tecavüz suçunu bağlamından kopararak münferitleştirdiğini, haber öyküsünün yaygın tecavüz mitlerini besleyecek biçimde kurulduğunu, haber dilinin mağdurun kimliğiyle bağlantılı biçimde savunmacı bir ulusal refleksi yansıttığını” vurgulamışlardır. Kılıç (2011: 1), “Tekel eylemlerinin yazılı basında temsilinde benzer ve farklı çerçeveler olduğu”, “benzerliğin, haberlerin elde edildiği kaynakların benzer olmasına ve ticari kaygılara dayandığı; çerçevelerdeki farklılıkların ise gazetelerin farklı ideolojilere sahip olmalarından kaynakladığı” sonucuna ulaşmıştır. Erdoğan (2014), siyasal liderlerin kampanya dönemlerinde haber fotoğraflarında nasıl çerçevelendiğini incelemiş ve söz konusu haberlerde “görsel çerçeveleme yanlılığının sıklıkla görüldüğünü” tespit etmiştir. Seyidov (2014: 60), Kırım Krizi haberlerinin dört farklı gazetede sunumunu incelemiş ve gazetelerde “benzer çerçeveleme şemaları ve söylemlerinin” kullanıldığını belirlemiştir. Saraç (2018: 161), domuz gribinin Hürriyet gazetesinde nasıl çerçevelendiğini araştırmıştır. Söz konusu haberlerde sıklıkla “sayılarla belirtme, tedbir ve kontrol, sorumluluk yükleme, insan ilgisi ve magazinleşme çerçevelerinin” kullanıldığını saptamıştır. Uzun ve Nisan (2018), 2017 yılında gerçekleşen Anayasa Değişikliği Referandumu sürecinin basında temsilini incelemiş ve incelenen “gazetelerin ideolojik tutumlarının, haber metinlerine yansıdığı” tespitini yapmışlardır. Atay (2019: 5), 27 Nisan E-Muhtıra haberlerinin Türk Basını’nda sunumunda “Sorumluluk, Çatışma, Ekonomik Sonuçlar, Yasa ve Düzen, Cumhuriyet/Laiklik, Demokrasi ve Betimleyici” çerçevelerin kullanıldığını belirlemiştir. Akmeşe (2020: 37, 48), bir televizyon haberinin farklı TV kanallarında nasıl çerçevelendiğini incelemiş, “farklı yayın kuruluşları olsa bile” izleyicinin “belirli bir perspektifle düşünmeye” yönlendirildiği üzerinde durmuştur. Sarıkaya (2020: 402), Suriyeli göçmen hareketlerinin iki farklı gazetede temsilini incelemiş ve “olayın ‘masum mağdurlarının’ Suriyeli göçmenler olduğu konusunda yaklaşım benzerliği” bulunduğu dikkat çekmiştir. Kazaz ve arkadaşları (2021: 343), Covid-19 haberlerinin çerçevelenmesinde “iyimser bir tablonun” çizildiği ve “hem ulusal hem de uluslararası medyanın kendi politikaları doğrultusunda haberlere şekil verdiği” sonucuna ulaşmıştır. Sazaner (2021: 943), “CRI TÜRK Haber Portalı’nda yayınlanan Covid-19 salgınına ilişkin haberlerin ne şekilde çerçevelendiğini” incelenmiş, “en çok kullanılan çerçevelerin iş birliği, liderlik, tedbir ve kontrol, yardım ve destek, sorumluluk ve çatışma çerçeveleri olduğu” sonucuna ulaşmıştır. Süslü (2021: 482), 1939-1949 yılları arasında soykırım yasağı normunun oluşum sürecinde New York Times’ın konuyu nasıl çerçevelendiğini analiz ederek, “norm oluşum sürecinde” söz konusu yayının “soykırım yasağı normunun gerekliliği, uluslararasılaşması ve içselleştirilmesi” noktalarında etkili olduğuna dikkat çekmiştir.

Söz konusu çalışmalar incelendiğinde, genellikle ‘gerçek’ toplumsal dünya ‘gündemleri’ hakkında oldukları anlaşılmaktadır. Buna karşın, siber uzamdan kaynaklanan ya

da burada ortaya çıkan olay ya da konular hakkındaki haberlerin çerçevenmesiyle ilgilenen çalışmalar da bulunmaktadır. Narin ve Ünal (2016: 9), “siber zorbalıkla ilgili haberlerin Türkiye’deki ulusal yaygın gazetelerde nasıl çerçvelendiğini” araştırmışlar, ilgili haberlerde teknik çerçevenin yoğun olarak kullanıldığı, “soruna ilişkin politikaları destekleyen ya da eleştirel çerçevelerin ise nadiren tercih edildiğini” tespit etmişlerdir. Yıldız (2018: 557) ise, Mavi Balina oyununun basında temsilini incelemiş, içeriklerde ahlaki panik ve epizodik çerçevelerin daha fazla kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda çalışma, siber uzamda gerçekleşen olaylarla ilgili haberlerin çerçevenmesi konusundaki görece sınırlı sayıdaki araştırmalar arasında bulunmaktadır.

3. YÖNTEM ve ARAŞTIRMA SORULARI

“İçerik çözümlemesi iletişim içeriğinin, genellikle önceden belirlenmiş sınıflamalar (kategoriler) çerçevesinde sistematik olarak gerçekleştirilmesini sağlayan bir araştırma tekniğidir.” (Geray, 2011: 151). Dolayısıyla araştırmanın konusunu oluşturan haberlerde elde edilen veriler, çerçeveleme çalışmalarında sıklıkla kullanılan içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir.

Daha önce haber temsillerini farklı yönlerden inceleyen araştırmalarda da kullanılan (Iyengar, 1991; Narin ve Ünal, 2016; Yıldız, 2018) dilsel çerçeveler (*ahlaki panik ve teknik*) ile içerik çerçevelerinden (*epizodik ve tematik*), haber metinleri ve görsellerin analiz edilmesinde faydalanılmıştır. 12-15 Nisan tarihlerinde ‘#12 Nisan’ anahtar kelimesiyle, haber sitelerinde tespit edilen içerikler, metin ve birlikte kullanılan görseller üzerinden belirtilen çerçevelere bağlı kalınarak incelenmiştir.

Araştırmada kullanılan *ahlaki panik*⁴ çerçeve, haberin toplumda endişe, korku, panik yaratacak şekilde yapılandırılmasıdır. *Teknik çerçeve* ise “ahlaki yargılardan ziyade daha soyut ve teknik bir perspektif sunmaktadır” (Narin, 2010: 27). Teknik çerçeve, “olaya ilişkin tepkisel nitelermelerde bulunmak yerine; konunun gündeme geldiği mekân, coğrafya ve zaman gibi ayrıntılara ilişkin bilgiler içermektedir” (Narin ve Ünal, 2016: 18). *Epizodik çerçeve* ise, belirli olaylara, durumlara, şahıslara ya da konunun daha sınırlı bir bölümüne odaklanırken, tematik haber çerçevesi meseleleri ve olayları daha genel bağlamlara yerleştiren haber sunumunu ifade etmektedir (Iyengar, 1991). #12 Nisan olayının internet haber medyasına yansımaları, belirtilen çalışmalarda kullanılan çerçeveler üzerinden incelenmek üzere araştırma soruları oluşturulmuştur. Çalışmaya ilişkin araştırma soruları aşağıdaki gibidir:

#12 Nisan paylaşımlarıyla ilgili haberler hangi sıklıkta yayınlanmıştır?

Haber metinlerinde hangi dilsel çerçeveler kullanılmaktadır?

Haber metinlerinde hangi içerik çerçeveleri kullanılmaktadır?

Haberlerde kullanılan görseller ile oluşturulan anlamlar nelerdir?

Geray (2011: 154-155) içerik çözümlemelerinde çözümleme birimleri (dilsel, dilsel olmayan vb.) ve/veya çözümleme kategorileri (konu, biçim vb.) üzerinden analiz yapılabileceğini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda araştırma sorularından hareketle örnekleme giren haberlerin hangi yönlerden inceleneceği tespit edilerek, çözümleme birimleri ve çözümleme kategorileri belirlenmiştir. Bu bağlamda çalışmada incelenen haberlerde temel olarak dilsel ve içerik yapılarında kullanılan çerçevelere bakılmıştır. Dilsel çerçeve içinde önceki çalışmalarla uyumlu *ahlaki panik*, *teknik*, *hem ahlaki panik hem teknik* olmak üzere üç kategori üzerinden kodlamalar gerçekleştirilmiştir. İçerik çerçevesi incelemesinde, *epizodik*,

⁴ Cohen (2011: 1) ahlaki panik kavramını “bir durum, olay, kişi veya bir grup insan ortaya çıkar ve toplumsal değerler ve çıkarlar için bir tehdit olarak tanımlanır” şeklinde açıklamaktadır. Söz konusu durumun “doğası, kitle iletişim araçları tarafından stilize edilir ve basmakalıp bir biçimde sunulur.” Konu farklı toplumsal aktörler tarafından ahlaki olarak şekillendirilir, çözüm yolları üretilir, konu daha sonra unutulur ya da daha kötü bir noktaya evrildiği için daha görünür hale gelir.

tematik, hem epizodik hem tematik olmak üzere üç kategori üzerinden kodlamalar gerçekleştirilmiştir. Bu iki temel yapının dışında, diğer bazı betimleyici kodlamalar üzerinden görsel ve metin incelenmesi gerçekleştirilmiştir.

4. EVREN ve ÖRNEKLEM

Araştırma evrenini #12 Nisan etiketiyle Twitter üzerinden yapılan paylaşımları konu alan haberler oluşturmaktadır. Araştırma soruları ekseninde çalışmada ikinci bir sınırlandırmaya gidilmiş ve konuyla ilgili internet haber sitelerinde yer alan haberler incelenmiştir.

Tablo 1. Araştırma Örnekleme

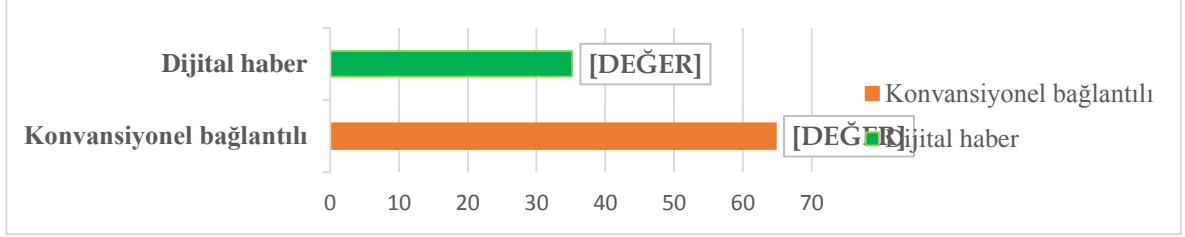
	Haber Sitesi	Sıklık		Haber Sitesi	Sıklık		Haber Sitesi	Sıklık
1.	ahaber.com.tr	2	19.	haberdairesi.com	1	37.	ntv.com	1
2.	aksam.com.tr	1	20.	haberglobal.com.tr	1	38.	onedio.com	4
3.	aydinlik.com.tr	1	21.	haberler.com	1	39.	ortadogugazetesi.com	1
4.	beyazgazete.com	1	22.	haberton.com	1	40.	sabah.com	3
5.	birgun.net	1	23.	haberturk.com	2	41.	sol.org.tr	2
6.	cnnturk.com	1	24.	halktv.com.tr	1	42.	sondakika.com	1
7.	cumhuriyet.com	1	25.	hurriyet.com	3	43.	sozcu.com.tr	2
8.	dha.com.tr	1	26.	indyturk.com	1	44.	star.com.tr	2
9.	dogruhaber.com.tr	1	27.	internethaber.com	1	45.	t24.com.tr	2
10.	dunya.com	1	28.	istesonhaber.com	1	46.	takvim.com.tr	2
11.	ensonhaber.com	1	29.	istiklal.com.tr	1	47.	teyit.org	1
12.	evrensel.net	1	30.	karar.com	1	48.	tr.sputniknews.com	2
13.	gazeteduvar.com	1	31.	medyafaresi.com	1	49.	turkgun.com	1
14.	gazetekolektif.com	1	32.	medyapress.com	1	50.	turkiyegazetesi.com.tr	1
15.	gazetevatan.com	1	33.	medyadarad.com	1	51.	webtekno.com	2
16.	gunes.com	1	34.	milliyet.com.tr	2	52.	yenicaggazetesi.com.tr	1
17.	haber.com	1	35.	muhelif.com.tr	1	53.	yenisafak.com	2
18.	haber7.com	1	36.	mynet.com	1		TOPLAM	71

Verilerin toplanmasında yaygın olarak kullanılan arama motorlarından birinden faydalanılmıştır. İlgili arama motorunun ‘haber’ kategorisinde 16-17 Nisan 2021 tarihlerinde farklı anahtar kelimelerle (12 nisan, 12nisan, #12nisan, #12 nisan) sistematik olarak tarama yapılmıştır. Yapılan tarama sonucunda 53 farklı haber sitesinde yer alan toplam 71 haber araştırmaya dahil edilmiştir. Söz konusu haber siteleri ve bu sitelerde konuyla ilgili tespit edilen haber sayıları Tablo 1’de yer almaktadır.

5. BULGULAR ve YORUM

Araştırmada yapılan haber incelemeleri neticesinde elde edilen nicel ve nitel bulgular, tablo ve görseller şeklinde paylaşmakta ve yorumlanmaktadır. Bu kapsamda öncelikle ‘dilsel olmayan birimler’ ilgili veriler paylaşmakta, sonrasında dilsel birimler ve ‘konu kategorileriyle ilgili bulgular incelenmektedir.

Grafik 1. İncelenen Haberlerin Yayınlandığı Kuruluş Tipine Göre Dağılımı

Haberlerin yayınladıkları internet sitelerine göre dağılımları incelendiğinde (Grafik 1), yüzde 64,8'i (46 haber) konvansiyonel medya ile bağlantılı olan (geleneksel basın-yayın organlarına ek olarak internet yayını yapan) haber sitelerinde yayınlanmıştır. Buna karşın incelenen haberlerin yüzde 35,2'si (25 haber) sadece dijital ortamda yayın yapan internet sitelerinde yer almıştır.

Tablo 2. İncelenen Haberlerin Tarihe Göre Yayınlanma Sıklığı

Tarih	Sıklık	Yüzde
12 Nisan 2021	46	64,8
13 Nisan 2021	20	28,2
14 Nisan 2021	4	5,6
15 Nisan 2021	1	1,4
Toplam	71	100

Haberlerin yayınladıkları tarihlere göre dağılımları incelendiğinde (Tablo 2), konuyla ilgili en fazla haber yüzde 66,2 oranla (45 haber) 12 Nisan 2021 tarihinde tespit edilmiştir. Bu oran 13 Nisan 2021 tarihinde yüzde 27,9'a (19 haber) gerilerken, 14 Nisan 2021 tarihinde ise yüzde 4,4'e (3 haber) düşmüştür. Konuyla ilgili olarak 15 Nisan 2021 tarihinde ise sadece 1 haber (yüzde 1,5) tespit edilmiştir. Bu yönüyle olayın ortaya çıktığı 11 Nisan'ı 12 Nisan'a bağlayan gecenin akabinde konu medyada yoğun şekilde yer bulmuş, izleyen günlerde yer alan haberler ise düzenli olarak azalama göstermiştir.

Tablo 3. İçeriklerin Sunulduğu Sayfa Etiketleri

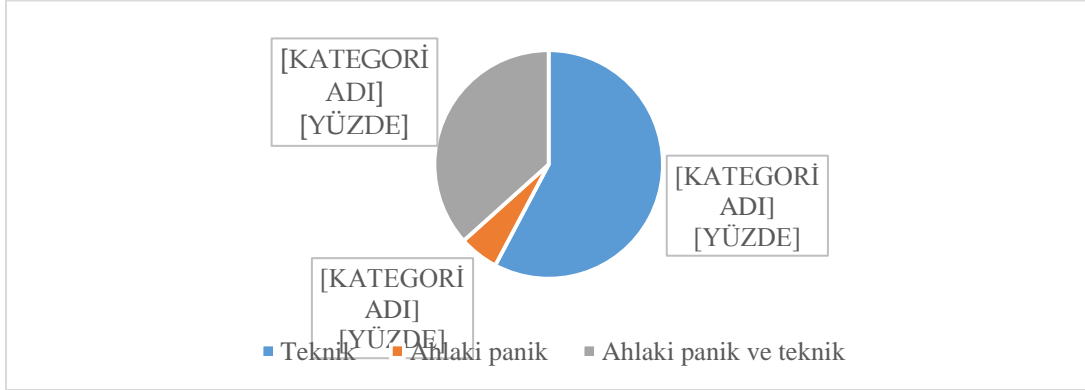
Bölümler	Sıklık	Yüzde	Bölümler	Sıklık	Yüzde	Bölümler	Sıklık	Yüzde
Gündem/Güncel	47	66,20	Kadın	2	2,82	Terörle mücadele	1	1,41
Türkiye / Türkiye haberleri	5	7,04	Güvenlik	1	1,41	3. sayfa	1	1,41
Haber	5	7,04	Özel haber	1	1,41	Belirsiz	1	1,41
Cafe	2	2,82	Yurt	1	1,41	Yazarlar	1	1,41
Sosyal medya	2	2,82	Analiz	1	1,41	TOPLAM	71	100,00

İçeriklerin haber sitelerinde sunulduğu sayfa etiketleri incelendiğinde (Tablo 3), büyük çoğunluğun (yüzde 66,20) son dakika gelişmelerin paylaşıldığı "gündem" ya da "güncel" etiketli sayfalarda verildiği anlaşılmaktadır. Bunun yanında "Türkiye" ya da "Türkiye haberleri" etiketli sayfalarda ve "Haber" etiketli sayfalarda yer alan haberlerin yüzde 7'lik oranlara (5'er haber) sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Sputnik, CNNTürk, NTV ve Cumhuriyet'in internet sitelerinde "Türkiye" ya da "Türkiye haberleri" başlıklı sayfada ilgili içeriklerin verildiği anlaşılmaktadır. "Cafe" (onedio.com), "Sosyal medya" (yenisafak.com ve webtekno.com), "Kadın" (birgün.com ve medyafaresi.com) etiketli sayfalarda 2'şer haber paylaşılmıştır. "Güvenlik" (haberturk.com), "Özel haber" (haberton.com), "Yurt" (dha.com), "Analiz" (teyit.org), "Terörle mücadele" (aydınlık.com), "3. Sayfa" (haberturk.com),

“Yazarlar” (yenisafak.com) başlıklı sayfalarda ise 1’er içerik olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sayfa etiketi tespit edilemeyen bir içerik bulunmaktadır.

Grafik 2. İncelenen Haberin Dilsel Çerçeve Açısından Dağılımları

Haberlerde kullanılan başlıklar ve spotlar dilsel çerçeve açısından incelenmiştir (Grafik 2). Bu kategoride, haberde ilk bakışta göze çarpan dilsel çerçeveler ele alınmıştır. İncelenen 71 haberin yüzde 57,7’sinde (41 haber) teknik bir anlatım gözlenmiştir. Buna karşın haberlerin yüzde 36,6’sında (26 haber) ahlaki panik ve teknik anlatımın birlikte sunulduğu tespit edilmiştir. Haberlerin yüzde 5,6’sında (5 haber) ise ahlaki panik bir anlatımın öne çıktığı anlaşılmaktadır. Bulgular, Narin ve Ünal (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ortaya çıkan dilsel çerçeveleme oranlarıyla benzerlik göstermektedir.

Tablo 4. Dilsel Çerçeve Kategorilerine İlişkin Haber Örnekleri

Ahlaki panik ve teknik çerçeve	Ahlaki panik çerçeve	Teknik çerçeve
<p>#12Nisan rezaletinde flaş gelişme! Skandal paylaşımlarını bu sözlerle savundular!</p> <p>#12Nisan rezaletinde flaş gelişme! Skandal paylaşımlarını bu sözlerle savundular!</p> <p>Twitter’da 12 Nisan başlığıyla tecavüz tweetleri atılardan iki kişinin kimliği belirlendi. Gözetilen alınan 17 sayındaki H.G. Hadesinde “Trend Topic (TT) olmak için yaptık” dedi. Öte yandan Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri, 12 Nisan etiketiyle, sahipleri tarafından silinen dahil tüm tweetlerin sahiplerini bulmak için çalışmalarını sürdürüyor.</p> <p>Kaynak: ahaber.com</p>	<p>Mizah adı altında büyük rezalet! 12 Nisan’ı “tecavüz ve katliam günü” ilan ettiler.</p> <p>İnteraktif bugün Twitter’da “12 Nisan” etiketine uyandı, herkesin aklına da “12 Nisan nedir?” sorusu geldi.</p> <p>MİZAH ADI ALTINDA REZALET! 12 NISAN’I “TOPLU TECAVÜZ” GÜNÜ İLAN ETTİLER.</p> <p>Kaynak: beyazgazete.com</p>	<p>Emniyet: 12 Nisan etiketlerine soruşturma başlatıldı</p> <p>Emniyet’in “12 Nisan” etiketinde paylaşılan bazıları ahlaki panik mesajlarına Emniyet Genel Müdürlüğü’nden uyarılar geldi. Paylaşımların incelendiği ve soruşturma başlatıldığı belirtildi.</p> <p>SİBER POLİS</p> <p>Kaynak: gazeteduvar.com</p>

Haber örneklerinde yansıtıldığı üzere (Tablo 4), incelenen içerikler üç kategoride ele alınmıştır. Konuyla ilgili gelişmeler yansıtılırken, bilgilendirme yönünde yapılandırılan içerikler ‘teknik çerçeve’ içinde değerlendirilmiştir. Bu içerikler genellikle, EGM tarafından konuyla ilgili yapılan açıklamaların aktarılmasını kapsamaktadır. ‘Ahlaki panik çerçeve’ ise, haberin yapılandırılmasında korku, endişe ve panik uyandırıcı bir anlatımın benimsendiği, kullanılan görsellerle de bu anlatımın pekiştirildiği bir yapıyı ifade etmektedir. Bu tür içeriklerde genellikle, sayfanın bütünü incelendiğinde metin ile konu anlatımının sınırlı olduğu ve görsellerin sayfada çok daha büyük bir yer kapladığı söylenebilir. Ahlaki panik çerçeveye işaret eden yaygın kullanım; “rezalet”, “skandal” gibi ifadeler ile ünlem işaretinin (!) birlikte kullanımı ve bu ifadelerin başlık, spot, giriş, haber detayları ve kullanılan görseller üzerine büyük puntolarla yerleştirilmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. ‘Ahlaki panik ve teknik çerçeve’ ise, yukarıda bahsedilen bir anlatıma ek olarak, konuyla ilgili bilgilendirici bir anlatımın da haberin farklı kısımlarına (giriş, spot ya da ara başlıklara) eklenmesi -genellikle EGM açıklamaları- şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu anlatım biçiminde, içeriklerde yer alan

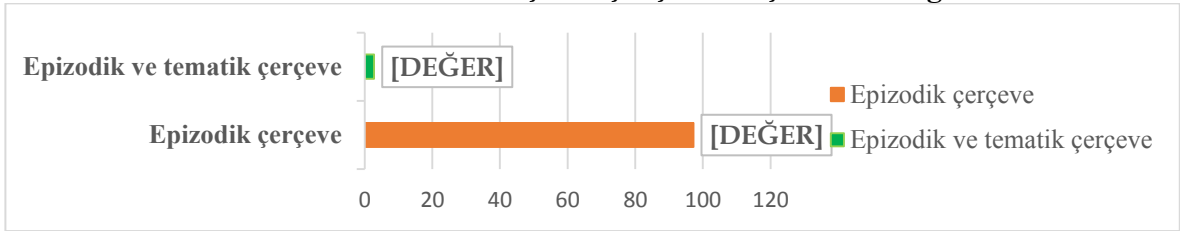
metinlerin ‘ahlaki panik’ kategoriye giren içeriklere göre sayfada daha fazla yer kapladıkları gözlenmektedir.

Tablo 5. İçeriklerde Tespit Edilen Olay ve Fail Nitelemeleri

Ahlaki panik ifadeler	Sıklık	Yüzde
Kan donduran/infial uyandıran ifadeler/paylaşımlar	34	31,19
Rezalet / Skandal	25	22,93
Sosyal medya terörü/teröristleri	22	20,18
Alçaklık	6	5,50
İğrenç ifadeler /zihniyet	8	7,33
Korku, dehşet, tehdit	4	3,66
Yürekleri ağızlara getiren /tedirgin eden / tüyleri diken diken eden	4	3,66
Flaş	3	2,75
Sapıklık/pislik/kendini bilmez	3	2,75

Söz konusu içeriklere kullanılan ‘ahlaki panik’ kalıpları incelendiğinde (Tablo 5), en fazla “kan donduran/infial uyandıran ifadeler / paylaşımlar” ifadesinin kullanıldığı (yüzde 31,19) göze çarpmaktadır. “Rezalet/skandal” ifadelerinin 25 kez, “sosyal medya terörü/teröristleri”⁵ ifadesinin 22 kez içeriklerde tekrar edildiği anlaşılmaktadır. Bunların dışında; “alçaklık” (6 kez), “iğrenç ifadeler/zihniyet” (8 kez), “korku, dehşet, tehdit” (4 kez), “yürekleri ağızlara getiren/tedirgin eden/tüyleri diken diken eden” (4 kez), “flaş” (3 kez), “sapıklık, pislik, kendini bilmez” (3 kez) ifadeleri tespit edilmiştir.

Grafik 3. İncelenen Haberlerin İçerik Çerçevesi Açısından Dağılımları

Haberlerin sunumu kullanılan içerik çerçeveleri açısından da incelenmiştir (Grafik 3). Buna göre, tekil olayla veya olayın sınırlı bir kısmıyla ilgili haber sunumlarını ifade eden epizodik çerçevenin çok daha yoğun olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Epizodik bir sunum tespit edilen haberlerin oranı yüzde 97,2 (69 haber) olarak belirlenmiştir. Ancak, sadece olayın bütününe ya da farklı yönlerine odaklandığı söylenebilecek herhangi bir haber tespit edilememiştir. Buna karşın, epizodik bir sunumun yanında olayın farklı yönlerine işaret eden tematik bir sunumun da söz konusu olduğu 1 haber ve bir köşe yazısı olmak üzere iki içerik (yüzde 2,8) saptanmıştır. İçerik çerçevesi açısından yapılan incelemede elde edilen bulgular ise, Yıldız (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ortaya çıkan içerik çerçeveleme oranlarına daha yakın durmaktadır.

⁵ Bu kullanım, EGM tarafından konunun “sosyal medya terörü” olarak tanımlanması ve yapılan açıklamalarda bu ifade kalıbına yer vermesi nedeniyle sık tekrarlanmıştır.

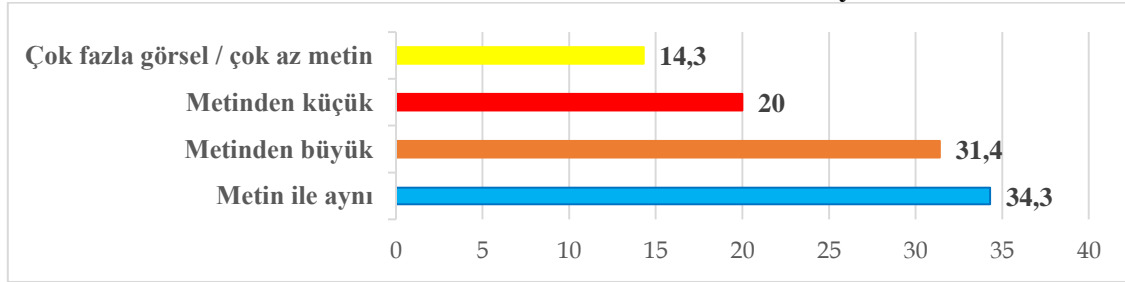
Tablo 6. Epizodik ve Tematik Çerçevesi Birlikte Sunan İçerikler

 <p>INTERNET VAZARI Twitter'daki 12 Nisan rezaletinin dört perdesi Erhan Çelik İnternet Vazari 14 Nis 2021, Çarşamba 1 5 3</p> <p>Yenişafak ERSİN ÇELİK - Twitter'daki 12 Nisan rezaletinin dört perdesi</p> <p>12 Nisan gecesi Twitter'ın Türkiye gündemine çok garip bir etiket girdi. Twitter'da yaşananlar bilir. Gündem yani "TT" şeklinde kısaltılan "Trend Topic" listesinde başlıkların bir kısmı genelde rezervedir: Siyasi polemikler, özel günler, anmalar, kampanyalar, taraftar gruplarının etkisi bariz görür TT listesinde. Özellikle de gece yarısından sonra yani yeni günün</p>	 <p>12 Nisan'ın "uluslararası tecavüz günü" olarak kutlandığı iddiası</p> <p>Social Media</p> <p>YARILIS Rahine Karıncmaz Teyit.org 15/04/2021 10:00 - 4 dk</p> <p>12 Nisan Uluslararası Tecavüz Günü olarak kutlanıp kutlanmadığı bir soru değil. Sosyal medya platformlarında yapılan paylaşımlarda korku ve panik ortamı yaratılmak istenmiş olabilir. Paylaşımların altına kullanıcıların yorumları olabilir. Bu türden "hoş" olma mesajları da var. Ancak "Trend" perdesi, başlıkların bu şekilde kutlanıp kutlanmadığına dair bir şey söyleyemez.</p>
İçerik çerçevesi: Epizodik ve Tematik Kaynak: yenisafak.com.tr	İçerik çerçevesi: Epizodik ve Tematik Kaynak: teyit.org

Tablo 6'da yer alan içeriklerden biri konuyu '*provakasyon*' temasında ele almıştır. Yenişafak gazetesinin internet haber sitesinde, "12 Nisan Rezaletinin Dört Perdesi" başlığıyla yayınlanan köşe yazısı, konunun özellikle bot hesaplar aracılığıyla şişirildiği ve gündem değiştirildiği üzerinde durmuştur. Bunun yanında konuyu somut veriyle aydınlatmaya çalıştığı ve tematik olarak da incelediği söylenebilecek bir diğer içerik teyit.org internet sitesi tarafından 15 Nisan tarihinde yayınlanmıştır. "12 Nisan'ın 'uluslararası tecavüz günü' olarak kutlandığı iddiası" başlığıyla yayınlanan içerikte, böyle bir özel günün bulunmadığı, söz konusu paylaşımlarla "korku ve panik ortamı yaratılmak istenmiş olabileceği", "paylaşımların sahte hesaplardan trolleme amacıyla yapılmış olabileceği", "amacın şaka olduğu ileri sürülse de, korku ve panik yaratmanın asıl amaç olabileceği" vurgulanmaktadır.

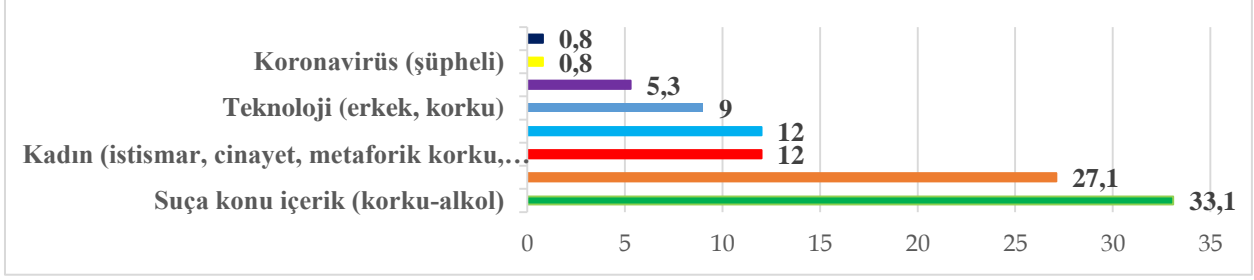
İçeriklerde genellikle metin ile görsel kullanımına yoğun olarak başvurulduğu anlaşılmaktadır. Sadece bir içerikte görsel kullanımına rastlanmamıştır. Haberlerle birlikte kullanılan görsellerin, sunumda genellikle büyük bir alan kapladıkları anlaşılmaktadır. Aşağıda yer alan Grafik 4, haberlerde kullanılan görsellerin nasıl boyutlandırıldığına ilişkin dağılımları göstermektedir.

Grafik 4. Haberlerde Yer Alan Görsellerin Boyutları

Kullanılan görsellerin yüzde 34,3'ü (24 haber) en azından metin ile aynı alanı kaplamakta, yüzde 31,4'ü (22 haber) metinden daha büyük bir alan kaplamaktadır. Ayrıca görsellerin yüzde 14,3'ü (10 haber) çok büyük oranda görsel içermektedir. Metinden daha az yer kaplayan görsellerin kullanıldığı haberlerin oranı ise yüzde 20 (14 haber) olarak belirlenmiştir. Bir içerikte ise (konuyla ilgili bir köşe yazısı) fotoğraf kullanılmamıştır.

Grafik 5. Görseller ile İlişkilendirilen Anlamsal Kategoriler

Görsellerde (Toplam 133 görsel kodlanmıştır. Her bir haberde kullanılan farklı görseller varsa, ayrı ayrı kodlanmıştır.) haberle ilişkili olarak ön plana çıkan anlamlar, belirli çözümleme kategorilerine ayrılarak incelenmiştir (Grafik 5). Buna göre haberlerle birlikte en fazla kullanılan görseller, yüzde 33,1 ile (44 görsel) suça konu olan içeriklerin ekran görüntülerinden oluşmaktadır. İkinci sırada ise, yüzde 27,1 (36 görsel) ile Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) tarafından konuyla ilgili yapılan açıklamalarda kullanılan görseller bulunmaktadır. Bu görseller Emniyet Genel Müdürlüğü'ne ait logolar ya da EGM tarafından sosyal medya üzerinden yapılan açıklamaların ekran görüntüsü biçimindedir. Üçüncü sırada ise, kadına yönelik istismar, şiddet, cinayetlerle ilgili endişe, korku ve panik duygusunun metaforik olarak yansıtıldığı görsellerin (yüzde 12-16 görsel) yer aldığı haberler bulunmaktadır. 'Tepki' kategorisinde yer alan görsellerin oranı ise yüzde 12 (16 görsel) olarak tespit edilmiştir. Bu görseller, suça konu paylaşımlara ilişkin kullanıcıların çeşitli platformlar üzerinden verdikleri farklı tepkileri yansıtan ekran görüntülerinden oluşmaktadır. 'Teknoloji (erkek, korku)' kategorisi, sosyal medya uygulamalarının logoları ya da akıllı cep telefonu gibi teknolojik cihazların karanlık arka planda erkek silüeti ya da eliyle birlikte paylaşıldığı görselleri ifade etmektedir. Bu tür görsellerin oranı ise, yüzde 9 (12 görsel) olarak belirlenmiştir. 'Toplumsal hareket (kadın-çocuk istismarı-cinayet)' kategorisi ise, geçmişte kadın/çocuk istismarı ya da şiddetine yönelik gerçekleşmiş toplu protesto/eylem görüntülerinin kullanıldığı görselleri ifade etmektedir. Bu görsellerin oranı yüzde 5,3 (7 görsel) olarak tespit edilmiştir. Bunların dışında; medya kuruluşunun logosu ile birlikte 'Son Dakika' yazısının kırmızı fon üzerine beyaz font ile verildiği bir görsel (yüzde 0,8) ve sarı zemin üzerine siyah renkte 'koronavirüs' yazısının bulunduğu emniyet şeridi/bandının yer aldığı bir görsel (yüzde 0,8) saptanmıştır. Anlamsal kategorilere ilişkin örnekler, aşağıda yer alan Tablo 7'de incelenebilir.

Tablo 7. Sık Kullanılan Görsel Kategorilerine İlişkin Örnekler

Görsel kodu: Suça konu içerik Kaynak: beyazgazete.com	Görsel kodu: Teknoloji (erkek) Kaynak: star.com.tr	Görsel kodu: Tepki Kaynak: onedio.com
Görsel kodu: Emniyet (logo...) Kaynak: aksam.com.tr	Görsel kodu: Toplumsal hareket Kaynak: cumhuriyet.com.tr	Görsel Kodu: Kadın (istismar...) Kaynak: haberturk.com

Sık kullanıldığı tespit edilen görsel kodlara ilişkin örnekler Tablo 7’ de verilmiştir. ‘Suça konu içerik’ kodunun bulunduğu içeriklerin en fazla kullanılan görseller olduğu anlaşılmaktadır. Endişe ve paniği arttırma ihtimali olmasına karşın, toplumsal infial uyandıran tweetlere ilişkin ekran görüntülerinin haber sitelerinde paylaşıldığı anlaşılmaktadır. Twitlerle ilgili şüphelilerin blurlanmasına karşın, haberin sunulan gerçeklikle ilişkisinin arttırılması, daha fazla okuyucu çekme, haberde çatışmayı arttırma stratejileri, haber sitelerinde bu görsel kullanım biçimini ortaya çıkartmaktadır. Konuyla ilgili bir diğer sıklıkla kullanılan görsel, *teknoloji (erkek, korku)* koduyla işlenmiştir. Bu kodlamaya örnek olarak Tablo’da gösterilen örnekte, fonda dijital dünyaya gönderme yapan kodlar yukarıdan aşağıya akmakta, başına kapşon geçirmiş yüzü görünmeyen erkek silueti, akıllı telefonunun ekranıyla ilgilenmektedir. Görselin hemen sağ üst tarafına, 12 Nisan etiketiyle atılan bazı tweetlerin ekran görüntülerinin yerleştirildiği anlaşılmaktadır. Kullanılan bu görsellerde, erkek siluetiyle birlikte kullanılan dijital bazı unsurlar #12 Nisan paylaşımlarıyla ilişkilendirilmekte, ‘karanlık’, ‘belirsiz’, ‘gizemli’ bir anlam oluşturulmakta, dijital ortamdaki kötü niyetli kişi/uygulamalara gönderme yapmaktadır. Haberlerde kullanılan bir diğer görsel kodu *kadın (istismar, cinayet, metaforik korku)* olarak belirlenmiştir. Örnek görselde siyah zemin üzerinde objektife doğru uzanmaya çalışan bir el görünmektedir. Buna benzer görsellerle, kadınların çaresizliği, yardım talebi ve korkuları metaforik olarak işlenmektedir. *Toplumsal hareket* koduyla işlenen görsellerde, daha önce kadına şiddet konusunda yapılan eylemlere ilişkin görseller kullanılmaktadır. Bu görseller, konunun toplumsal cinsiyet temelli ele alınmasına gönderme yapmakla birlikte, metinlerde böyle bir çerçeve kullanımı söz konusu değildir. Diğer taraftan bu kategorideki görsellerin bazılarında, 12 Nisan olayıyla yakın bir zamanda ortaya çıkan ‘İstanbul Sözleşmesi’ tartışmalarına atıf bulunmakta ve konu bu tartışmalarla ilişkilendirilmektedir. Yoğun kullanılan kodlardan bir diğeri *emniyet (logo, açıklama)* şeklinde oluşturulmuştur. Burada EGM tarafından konuyla ilgili açıklamaların aktarıldığı çok sayıda haberde, konuyla ilgili görseller Tablo’da yer verilen örnekteki benzer şekilde bir başlık biçiminde ya da EGM logosuna yer verilmesi şeklinde kullanılmıştır. Bir diğer görsel kodu *teпки* olarak belirlenmiştir. Bu kod, haberlerde #12 Nisan etiketiyle şiddete yönlendiren tweetlerle ilgili Twitter’da ve diğer başka platformlar üzerinden ortaya çıkan tepkileri ifade etmektedir. Örnek olarak verilen görselde bir kullanıcının “#12Nisan gününün tecavüz günü olduğunu söyleyip mizah adı altında her türlü iğrenç cümleleri kuran potansiyel tecavüzcü ve tacizci kadın düşmanlarından utaniyorum, iğreniyorum, komik değil, iğrençsiniz, canisiniz. yazık gerçekten...” şeklinde attığı twitin ekran görüntüsü, ilgili internet sitesi tarafından haberle birlikte kullanılmıştır.

Bu bağlamda incelenen haberlerin yüzde 22,5’inde (16 haber), olaya ilişkin Twitter’da oluşan kullanıcı yorumları/tepkilerinin çerçevelendiği tespit edilmiştir. İnternet gazeteciliğiyle birlikte daha fazla gündeme gelen bu uygulama, çatışma çerçevesi ve insani durum çerçeveleriyle uyumludur. Ancak incelenen haberlerin yüzde 77,5’inde (55 haber) bu tür bir çerçeveleme söz konusu olmamıştır. Çalışmaya konu haberlerin büyük çoğunluğunda, kullanıcı türevli içerik kullanılmamıştır. Söz konusu 16 haberde konuyla ilgili oluşan tepkilere yer verilerek, haber anlatısında karşıtlık oluşturulduğu söylenebilir.

6. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

#12Nisan olayı, aldığı tepkiler ve haberlerde çerçevelenişi bakımından (Arka planda başka niyetlerin olduğu, mizah yapmak amacıyla ortaya çıktığı, toplumsal eleştiri yapmak amacıyla ironi özelliği taşıdığı gibi kesin olarak doğrulanamayan bilgiler süreç içinde dolaşıma girmiştir.) ‘sapma’ ya da ‘sapkınlık’ davranışı olarak ele alınmaktadır. “Birtakım değerleri paylaşan ve kişisel sıfatlar ve davranma şekillerine ilişkin belli bir toplumsal normlar bütününe riayet eden bir grup bireyden hareketle, bağlılık göstermeyen her üye ‘sapkın’ olarak, hususiyeti ise bir ‘sapma’ olarak tanımlanabilir” (Goffman, 2018: 195). Bu

yönüyle bakıldığında, #12Nisan etiketiyle yapılan paylaşımların içerikleri genel toplumsal kabullerin dışında olması bakımından ‘sapma’ özellikleri göstermektedir. Becker (2015: 23) “sokaktaki insanın sapkınlar hakkında bilmek istedikleri” şeylerin; “Neden bunu yapıyorlar?”, “Kuralları ihlal ediyor olmalarını nasıl açıklayabiliriz?”, “Onları yasaklanmış şeyleri yapmaya iten farklılıklar nelerdir?” şeklinde sıralanabileceğini belirtmektedir. Bu bağlamda incelenen haber siteleri bu soruların cevaplarını farklı biçimlerde çerçeveleyerek okuyuculara aktarırken, konuyla ilgili değer yargıları da sunmaktadır.

Sapma davranışları, çeşitli şekillerde damgalanmaya neden olabilmektedir. Goffman (2018: 31) tarafından sunulan damga tiplerinden biri; “zayıf irade, baskıya müstahak ya da doğal olmayan tutkular, sapkın ve katı inançlar ve ahlaksızlık olarak algılanan bireysel karakter bozuklukları” şeklinde tarif edilmektedir. Bu yönüyle #12Nisan’ın haber medyasında işleniş biçimi bu tip bir damgalama ile ilişkili olarak düşünülebilir. Bu gibi sapma davranışları, aleniyet kazandığında toplumsal düzlemde damgalanmakta ve çeşitli biçimlerde cezalandırılabilir. Foucault (2014: 297) bu cezalandırma eylemini “sapma diye adlandırılacak heterotopyalar” ile ilişkilendirmekte, “davranışı, ortalamaya ya da istenen norma göre sapma olan insanların içine yerleştirildiği” yerleri heterotopya olarak adlandırmaktadır. Göker (2017: 169), sapma heterotopyalarının “en temel özelliğinin kapatma pratiği olması ve bireylerin toplumdan yalıtılmasının” olduğunu vurgulamaktadır. Bu şekilde, “sapma davranışlarının toplumsal görünürlük düzeyinin düşürülmesi” ve “sapmanın toplumsal olanın dışına itilmesi söz konusudur.” 12 Nisan paylaşımlarının gerçekleştiği süreçte, söz konusu tweetleri attığı tespit edilen bazı kullanıcıların göz altına alınması, bu sapma heterotopyalarına uygun görünmektedir. İncelenen içeriklerde konunun EGM açıklamaları ve gözaltı süreçlerinin anlatıldığı teknik anlatım ile ahlaki panik anlatım yoğun şekilde işlemiştir. Bu yönüyle 12 Nisan olayını işleyen haberlerde öne çıkan çerçevelerin, benzer olayların tekrar etmesini engellemeye yönelik çerçeveleme özellikleri taşıdığı ve bu yolla söz konusu davranışların toplumsal alandan dışlandığı söylenebilir.

Dilsel çerçeveleme incelemesi, içeriklerde teknik anlatımın öne çıktığını (EGM’nin basın açıklamaları) göstermektedir. Ancak ciddi ölçüde ahlaki panik anlatımın da haberlerde kullanıldığı anlaşılmaktadır. Görsellerde suç unsuru oluşturan twitlerin ekran görüntüleri ile, EGM logoları daha fazla kullanılmıştır. Haberlerle birlikte kullanılan görsel malzemelerde, metaforik olarak ya da doğrudan korkutucu, endişe uyandırıcı, panik oluşturucu içerikler saptanmıştır. Haberlerin genel yapısının epizodik şekilde çerçvelendiği ve haberlerde olayın farklı epizotlarının (ortaya çıkan tepkiler, emniyet açıklamaları, adli süreçler vb.) işlendiği belirlenmiştir. Tematik çerçeve ile metnin tamamının kurgulandığı bir içeriğe ise rastlanmamıştır. Sadece iki içerikte, ancak epizodik bir yapı ile beraber tematik bir kurgudan söz edilebilmektedir. Görsellerle eleştirel bir anlam kuran bazı haberler (toplumsal cinsiyet temelli gösterilere ilişkin fotoğraflar) belirlenmiştir. Bu haberlerde kullanılan metinlerde ise yine epizodik bir kurgu bulunduğu anlaşılmaktadır (Biçer, 2021: 115). Bu bağlamda Narin ve Ünal (2016) çalışmalarında dilsel çerçeveleme açısından teknik, içerik çerçevesi yönünden ise tematik çerçevelerin çok daha ön plana çıktığını tespit etmiştir. Yıldız (2018) ise, dilsel çerçeve yönünden çok büyük ölçüde ahlaki panik unsurlar, içerik çerçevesi bakımından ise epizodik çerçevenin daha baskın olduğunu saptamıştır. Bu çalışmada ise teknik anlatımın ahlaki panik çerçevelere, epizodik anlatımın ise tematik çerçevelere göre daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu farklılıkların, incelenen araştırma nesnelerindeki ve inceleme periyodlarındaki değişimlerden kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Narin ve Ünal (2016) siber zorbalık konusunda inceleme yaparken, Yıldız (2018) Mavi Balina gibi spesifik bir olayın incelemesi üzerinde durmuştur. Dolayısıyla inceleme nesnelerindeki bu farklılığın, konunun haber medyasında işlenmesinde farklılıklara neden olduğu söylenebilir. Ayrıca bu

çalışma, diğer çalışmalara göre çok daha dar bir zaman periyodu içinde (12-15 Nisan 2021) çıkan haberlerin incelenmesine odaklanmaktadır.

Twitter’da söz konusu paylaşımların ortaya çıkması ile başlayan süreç; korku, endişe, panik, şiddet, öfke ve savunmacı içeriklerin paylaşılmasına sebep olmuş, anlık ve yoğun toplumsal tepki açığa çıkmış, bu durum haber sitelerinde de yer bulmuştur. Haber sitelerinde, yukarıda vurgulanan çerçeveler üzerinden temsil edilen olay, özellikle 12 ve 13 Nisan tarihlerinde yoğun şekilde işlenmiş, 15 Nisan itibariyle hem Twitter’da hem de haber sitelerinde unutmaya evresine geçilmiştir.

İnternet teknolojilerine bağlı gelişen etkileşim odaklı sosyal medya platformları, her iki uzamı da etkileyebilen ‘sorunlu’ davranışların ortaya çıkmasına imkân veren bir gerçeklik alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazen sadece siber uzamın kendi içinde yankı bulan ve orada da sönümlenen bu tür dijital davranışlar, gerçek toplumsal dünyaya yansiyabilmekte ve yoğun tepki ile karşılaşmaktadır. Twitter’da #12 Nisan etiketiyle gerçekleştirilen paylaşımlar da bu tür tepkilerle karşılaşmış ve haber sitelerinde bulgularda vurgulanan yönleriyle çerçevenmiştir. Araştırma bulgularının yapılacak diğer çalışmalarla karşılaştırılması, dijital ortamda meydana gelen ‘sapma’ türü davranışların nasıl çerçvelendiği ve topluma sunulduğunun anlaşılması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca ortaya çıkması olası dijital sapma davranışlarıyla ilgili, sosyal medya platformlarında gerçekleşen tepkilerin farklı yönleriyle ele alınacağı çalışmalar alana katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akmeşe, Z. (2020). “Televizyon Ana Haber Bültenlerinde Çerçeveleme: Türk Telekom Reklam Filmi Örneği”. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 5(1), 37-49.
- Altheide, D. L. (2009). “Moral Panic: From Sociological Concept To Public Discourse”. *Crime, Media, Culture*, 5(1), 79-99.
- Altunay, U. M. C. (2010). “Gündelik Yaşam ve Sosyal Paylaşım Ağları: Twitter ya da Pıt Pıt Net”. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (12), 31-56. Retrieved from <http://iletisimdergisi.gsu.edu.tr/tr/pub/issue/7367/96457>
- Atabek, N & Uztuğ, F. (1998). “Haberlerde Çerçeveleme Ve Öne Çıkarma”. *Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi*, 15 (15), 96-105. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ekurgu/issue/16248/170373>
- Atay, S. E. (2019). “Çerçeveleme Kuramı: 27 Nisan E-Muhtıra Haberlerinin Türk Yazılı Basında Sunumu”. *Atatürk İletişim Dergisi*, (18), 5-24.
- Becker, H. S. (2015). *Hariciler (Outsiders): Bir Sapkınlık Sosyolojisi Çalışması*. Çev: Ş. Geniş, L. Ünsaldı, Heretik, Ankara.
- Biçer, A. (2021). “#12 Nisan Paylaşımlarının İnternet Haber Sitelerinde Temsili”. Edited By: Özgür Seçim & Türker Söğütlüer, *4th Cultural Informatics, Communication & Media Studies Conference Proceedings E-Book*, Aydın Adnan Menderes University, Çeşme.
- Cappella, J. N., & Jamieson, K. H. (1997). *Spiral of cynicism: The press and the public good*. Oxford University Press, New York.
- Carlson, J. (2016). “Moral Panic, Moral Breach: Bernhard Goetz, George Zimmerman, And Racialized Newsreporting In Contested Cases Of Self-Defense”. *Social Problems*, 63(1), 1-20.

- De Vreese, C. H. (2005). "News Framing: Theory And Typology". *Information design journal & document design*, 13(1), 51-62.
- Demir, Y. & Ayhan, B. (2020). "Sosyal Medyanın Gündem Belirleyicileri: Twitter'da Gündem Belirleme Süreci Üzerine Bir Sosyal Ağ Analizi". *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 2020 (51), 1-19. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ikad/issue/57520/775120>
- Digital 2021: July Global Statshot Report (2021), Retrieved from <https://wearesocial.com/au/blog/2021/07/digital-2021-july-global-statshot-digital-audiences-swell-but-there-may-be-trouble-ahead/> Erişim tarihi: Ekim 2021.
- Doğanay, Ü., & Kara, İ. (2013). "Tecavüzün Münferit Bir Olay Olarak Çerçeveleme: Yazılı Basında Pippa Bacca Haberleri". *İletişim Araştırmaları*, 9(1-2), 73-98.
- Entman, R. M. (1991). "Framing US Coverage of International News: Contrasts in Narratives of The KAL And Iran Air Incidents". *Journal of communication*, 41(4), 6-27.
- Entman, R. M. (1993). "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm", *Journal of Communication*, 43(4), 51-58.
- Erdoğan, İ. (2014). "Siyasal Liderlerin Haber Fotoğraflarında Görsel Çerçeveleme Yanlılığı: 2014 Türkiye Yerel Seçim Kampanyası ve Gazete Haberciliğinin Karşılaştırmalı Çözümlemesi". *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (39), 1-25.
- Foucault, M. (2014). *Özne ve İktidar*. Dördüncü Basım. Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Geray, H. (2011). *Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş*. Genesis Kitap, Ankara.
- Gitlin, T. (1980). *The Whole World Is Watching: Mass Media in The Making And Unmaking of The New Left*. University of California Press, California.
- Goffman, E. (1986). *Frame Analysis: An Essay on The Organization of Experience*. Northeastern University Press, Boston.
- Goffman, E. (2018). *Damga: Örselenmiş Kimliğin İdare Edilişi Üzerine Notlar*, Heretik, Ankara.
- Göker, G. (2017). "Dijital Heterotopyalar: Başka Bir Bağlamda Yeni Medya". *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 9(4), 164-188.
- Güdekli, A. (2016). "Gündem Belirleme Kuramı Bağlamında Yazılı Basın ile Twitter Gündeminin Karşılaştırmalı Analizi". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 151-163. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61815/924867>
- Iyengar, S. (1991). *Is Anyone Responsible: How Television Frames Political Issues*, The University of Chicago Press, Chicago.
- Jasperson, A. E., Shah, D. V., Watts, M., Faber, R. J., & Fan, D. P. (1998). "Framing and The Public Agenda: Media Effects on The Importance of The Federal Budget Deficit". *Political Communication*, 15(2), 205-224.
- Kazaz, M., Pala, S. & Kazaz, A. (2021). "Covid-19 Aşı Haberlerinde Çerçeveleme: Haber Sitelerinde Aşı Haberlerinin Sunumu". *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 6(1), 343-361.
- Kılıç, D. (2007). "Türk Basımında İran Nükleer Krizi'nin Sunumu: Haberlerin Çerçeveleme". *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (6), 67-86.

- Kılıç, S. (2011). “Tekel Eylemi Haberlerinde Çerçeveleme: Türk Yazılı Basını Örneği. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi”, (32), 1-35.
- Kılıç, S. (2020). “Gündem Belirleme Kuramı Bağlamında Twitter ve İnternet Gazetelerinin Karşılaştırılması: Hürriyet ve Milliyet Gazeteleri Örneği”. *Selçuk İletişim*, 13 (1), 91-129. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/josc/issue/52040/608571>
- Lawrence, R. G. (2000). “Game-Framing The Issues: Tracking The Strategy Frame in Public Policy News”. *Political Communication*, 17(2), 93-114.
- Narin, B. (2010). “A Framing Analysis: How Did Three Turkish Newspapers Frame News About Global Terrorism?”. Edited By: Banu Baybars Hawks & Lemi Baruh, International Conference on Conflict, Terorism and Society, Societies Under Siege: Media, Government, Politics and Citizens’ Freedoms in an Age of Terrorism, Kadir Has University, İstanbul.
- Narin, B., & Ünal, S. (2016). “Siber Zorbalık ile İlgili Haberlerin Türkiye Yazılı Basımında Çerçevesi”. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (26), 9-23.
- Neuman, W. R., Neuman, R. W., Just, M. R., & Crigler, A. N. (1992). “Common Knowledge: News and The Construction of Political Meaning”. University of Chicago Press, Chicago.
- Özçetin, B. (2018). Kitle İletişim Kuramları: Kavramlar, Okullar, Modeller. İletişim Yayınları, İstanbul.
- Pan, Z., & Kosicki, G. M. (1993). “Framing Analysis: An Approach to News Discourse”. *Political Communication*, 10(1), 55-75.
- Saraç, D. Ç. (2018). “Domuz Gripi Haberlerinde Çerçeveleme: Hürriyet Gazetesi Örneği”. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 8(16), 161-185.
- Sarıkaya, T. (2020). “Çerçeveleme Kuramı Bağlamında Türkiye’nin Suriyeli Göçmenlere Avrupa Sınırlarını Açmasının Gazetelere Yansıması: Sabah ve Cumhuriyet Gazetesi Örnekleri”. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 12(4), 402-414.
- Sazaner, O. H. (2021). “Haber Çerçeveleme ve Covid-19: CRI Türk Haber Portalı İncelemesi”. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(2), 943-975.
- Seyidov, İ. (2014). “Türk Basımında Sunulan Kırım Krizi Haberlerinin Çerçeveleme Kuramı Bağlamında İncelenmesi”. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (22), 60-73.
- Simon, A., & Xenos, M. (2000). “Media Framing and Effective Public Deliberation”. *Political communication*, 17(4), 363-376.
- Süslü, B. (2021). “The New York Times’in Soykırım Yasağı Normunun Oluşum Sürecindeki Haberleri Üzerine Çerçeveleme Analizi”. *Kültür ve İletişim*, 24(48), 482-515.
- Tuchman, G. (1980). Making News: A Study In The Construction Of Reality. The Free Press, New York.
- Uzun, Y. & Nisan, F. (2018). “16 Nisan 2017 Anayasa Değişikliği Referandum Sürecinin Ulusal Basındaki Haber Çerçevesi Üzerine Bir Çalışma”. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 3 (1), 159-176. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inifedergi/issue/37518/420190>
- Wikipedia (2021), <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hashtag>, Erişim tarihi: Kasım 2021.

Yıldız, F. (2018). “Ölümcül ‘Mavi Balina’ Oyununun Basında Temsiline Dair Eleştirel Bir Değerlendirme”. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4), 557-570.

EK 1. İnternet Bağlantıları

1. <https://www.ahaber.com.tr/gundem/2021/04/13/son-dakika-12nisan-rezaleti-kan-donduran-tweetler-tepkiler-cig-gibi-boyle-bir-alcaklik-nasil-yapilir>
2. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2021/04/13/son-dakika-12-nisan-paylasimlarina-gozalti>
3. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2021/04/13/son-dakika-buyuk-infial-yaratan-12-nisan-paylasimlari-hakkinda-flas-gelisme-provokatorlerin-kimlikleri-tespit-edildi>
4. <https://www.takvim.com.tr/yasam/2021/04/13/sosyal-medyada-12-nisan-rezaleti-kan-donduran-paylasimlari-yapan-supheli-serbest-birakildi>
5. <http://www.gazetevatan.com/egm-den-12-nisan-paylasimlarina-iliskin-aciklama-1384524-gundem/>
6. <http://www.istesonhaber.com/haber-12-nisan-rezaleti-9011.html>
7. <https://beyazgazete.com/haber/2021/4/12/mizah-adi-altinda-buyuk-rezalet-12-nisan-i-tecavuz-ve-katliam-gunu-ilan-ettiler-6048163.html>
8. <https://haberdairesi.com/guncel/emniyetten-12-nisan-aciklamasi-sosyal-medya-terorudur-46790h>
9. <https://haberglobal.com.tr/gundem/12nisan-rezaleti-kan-donduran-tweetler-kimlikleri-belirlendi-104030>
10. <https://haberton.com/sosyal-medyada-12-nisan-rezaleti/>
11. <https://halktv.com.tr/gundem/emniyetten-12-nisan-aciklamasi-453988h>
12. <https://onedio.com/haber/-12-nisan-etiketiyle-paylasim-yapan-kisi-saka-yaptim-dedi-serbest-birakildi-976270>
13. <https://onedio.com/haber/12-nisan-i-dunya-tecavuz-gunu-oldugunu-soyleyip-kadinlari-tehdit-eden-pisliklere-tepkiler-cig-gibi-buyuyor-976005>
14. <https://onedio.com/haber/sosyal-medyada-12-nisan-i-dunya-tecavuz-gunu-ilan-eden-igrenc-zihniyetin-kan-donduran-paylasimlari-975992>
15. <https://onedio.com/haber/sosyal-medyadaki-kan-donduran-12-nisan-paylasimlarini-yapanlarin-kimlikleri-tespit-edildi-975987>
16. <https://sol.org.tr/haber/12-nisan-etiketiyle-paylasimlara-sorusturma-baslatildi-29817>
17. <https://sol.org.tr/haber/sosyal-medyadaki-12-nisan-ve-tecavuz-gunu-paylasimlarina-gozalti-29902>
18. <https://t24.com.tr/haber/emniyet-genel-mudurlugu-12-nisan-etiketi-altindaki-paylasimlar-sosyal-medya-terorudur-gerekli-sorusturmalar-baslatilmistir,945309>
19. <https://t24.com.tr/haber/sosyal-medyadaki-12-nisan-paylasimlarina-gozalti-bir-cocuk-serbest-kaldi-digerinin-covid-19-oldugu-belirlendi,945646>
20. <https://www.medyaradar.com/emniyetten-12nisan-sorusturmasi-haberi-2044878>
21. <https://www.yenicaggazetesi.com.tr/emniyetten-12-nisan-paylasimlarina-sorusturma-445550h.htm>
22. <https://www.aksam.com.tr/guncel/emniyetten-son-dakika-12-nisan-aciklamasi-gerekli-sorusturmalar-baslatilmistir/haber-1164272>
23. <https://www.aydinlik.com.tr/haber/egm-12-nisan-etiketi-altindaki-paylasimlar-sosyal-medya-terorudur-sorusturma-baslatildi-240591>
24. <https://www.birgun.net/haber/sosyal-medyadaki-skandal-12-nisan-paylasimlarina-iliskin-emniyet-ten-aciklama-340969>
25. <https://www.cnnturk.com/turkiye/-12nisan-rezaleti-kan-donduran-tweetler-kimlikleri-belirlendi>

26. <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/sosyal-medyadaki-12-nisan-rezaletinde-flas-gelisme-1827535>
27. <https://www.dha.com.tr/yurt/egmden-12nisan-aciklamasi/haber-1820784>
28. <https://www.dunya.com/gundem/emniyetten-12-nisan-etiketiyle-paylasima-sorusturma-haberi-617627>
29. <https://www.evrensel.net/haber/430440/emniyet-12nisan-paylasimlari-icin-sorusturma-baslatti>
30. <https://www.gazeteduvar.com.tr/emniyet-12-nisan-etiketlerine-sorusturma-baslatildi-haber-1519000>
31. <https://www.haber.com/12-nisan-tarihi-neden-tt-oldu-12-nisan-olayi-nedir-kadinlar-neden-korkuyor-544297/>
32. <https://www.haberler.com/12-nisan-olayi-nedir-12-nisan-twitter-etiketleri-14060471-haberi/>
33. <https://www.haberturk.com/son-dakika-12-nisan-rezaletinde-igrenc-savunma-haberler-3038507>
34. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/-12nisan-rezaleti-kan-donduran-tweetler-boyle-bir-alcaklik-nasil-yapilir-41786869>
35. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-emniyetten-12nisan-aciklamasi-sorusturma-baslatildi-41786318>
36. <https://www.internethaber.com/emniyetten-12nisan-aciklamasi-sorusturma-baslatildi-2176851h.htm>
37. <https://www.istiklal.com.tr/haber/emniyetten-12nisan-aciklamasi/619626>
38. <https://www.karar.com/12-nisan-paylasimlarina-teror-sorusturmasi-1612491>
39. <https://www.medyafaresi.com/haber/12-nisan-sozde-tecavuz-gunu-paylasimlarina-sorusturma/959319>
40. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/son-dakika-emniyetten-12-nisan-paylasimlariyla-ilgili-aciklama-6479672>
41. <https://www.muhalif.com.tr/haber/emniyetten-12nisan-paylasimlari-icin-sorusturma-9523>
42. <https://www.mynet.com/emniyetten-12nisan-sorusturmasi-110106782482>
43. <https://www.ntv.com.tr/turkiye/emniyetten12-nisan-paylasimlarina-sorusturma,TRyvWwo8yEm2qjegovGx9AA>
44. <https://www.sabah.com.tr/gundem/2021/04/12/son-dakika-haberi-emniyetten-12nisan-paylasimlarina-jet-sorusturma-bu-bir-sosyal-medya-terorudur>
45. <https://www.sozcu.com.tr/2021/gundem/emniyetten-12-nisan-paylasimlarina-sorusturma-6368561/>
46. <https://www.sozcu.com.tr/2021/gundem/sosyal-medyadaki-12-nisan-rezaletine-gozalti-6370593/>
47. <https://www.star.com.tr/guncel/sosyal-medyada-12-nisan-alcakligi-haber-1622888/>
48. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2021/04/12/son-dakika-emniyetten-12nisan-sorusturmasi-tehdit-paylasimlariyla-ilgili-harekete-gecildi>
49. <https://www.turkgun.com/emniyetten-12nisan-aciklamasi-sorusturma-baslatildi-haber-147627>
50. <https://www.webtekno.com/12-nisan-paylasimlarinin-sebebi-aciga-cikti-h108722.html>
51. <https://www.webtekno.com/emniyet-mudurlugu-12-nisan-paylasimlari-aciklama-h108629.html>
52. <https://www.yenisafak.com/teknoloji/emniyetten-12-nisan-paylasimlariyla-ilgili-aciklama-sosyal-medya-terorudur-3618069>
53. <https://www.ahaber.com.tr/gundem/2021/04/14/12nisan-rezaletinde-flas-gelisme-skandal-paylasimlarini-bu-sozlerle-savundular>

54. <https://dogruhaber.com.tr/haber/743878-emniyet-genel-mudurlugunden-12nisan-aciklamasi/>
55. <https://gazetekolektif.com/sosyal-medyada-kadinlari-hedef-alan-skandal-12-nisan-paylasimlarina-iliskin-emniyetten-aciklama-geldi/>
56. <https://teyit.org/analiz-12-nisanin-uluslararası-tecavuz-gunu-olarak-kutlandigi-iddiasi>
57. <https://tr.sputniknews.com/turkiye/202104121044250059-emniyet-genel-mudurlugu-12-nisan-etiketi-altındaki-paylasimlar-sosyal-medya-terorudur-sorusturma/>
58. <https://tr.sputniknews.com/turkiye/202104131044262450-sosyal-medyadaki-12-nisan-ve-tecavuz-gunu-paylasimlarina-gozalti/>
59. <https://www.turkiyegazetesi.com.tr/gundem/782011.aspx>
60. <https://www.ensonhaber.com/gundem/emniyet-genel-mudurlugunden-12-nisan-etiketli-paylasimlara-yonelik-aciklama>
61. <https://www.gunes.com/gundem/akla-hayale-sigmaz-alcaklik-sosyal-medyada-tecavuzgunu-etiketi-actilar-1107760>
62. <https://www.haber7.com/guncel/haber/3087648-emniyet-genel-mudurlugunden-12-nisan-paylasimlariyla-ilgili-aciklama>
63. <https://www.haberturk.com/son-dakika-haberi-sosyal-medyadaki-12-nisan-paylasimlarini-yapanlarin-kimlikleri-tespit-edildi-3036866>
64. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/rezil-paylasimlarin-nedeni-tt-olmakmis-41787792>
65. <https://www.indyturk.com/node/343871/haber/emniyet-genel-m%C3%BCd%C3%BCr%C3%BCr%C4%9F%C3%BC-12nisan-etiketi-alt%C4%B1ndaki-payla%C5%9F%C4%B1mlar-sosyal-medya>
66. <https://www.medyapress.com.tr/gundem/son-dakika-haberler-sosyal-medyada-12-nisan-etiketiyle-paylasim-yapan-supheli-serbest-birakildi/>
67. <https://www.milliyet.com.tr/gundem/tecavuzun-mizahi-olmaz-6480237>
68. <https://www.ortadogugazetesi.com/gundem/emniyet-genel-mudurlugu-nden-12-nisan-aciklamasi-h36301.html>
69. <https://www.sondakika.com/haber/haber-sosyal-medyada-infial-uyandiran-12-nisan-14060310/>
70. <https://www.star.com.tr/guncel/emniyet-genel-mudurlugunden-12nisan-sorusturmasi-haber-1622710/>
71. <https://www.yenisafak.com/yazarlar/ersin-celik/twitterdaki-12-nisan-rezaletinin-dort-perdesi-2058189>